

FINTECH

Finans Sektöründe Yatırım ve Rekabet Artacak

Dijital dönüşümde önemli çalışmalara imza atan İTÜ Endüstri Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Alp Üstündağ, "Geleneksel finans kuruluşlarından beklentiler gerçek zamanlı, kullanımı kolay, kişiselleştirilmiş ürün ve hizmetlerin ihtiyacı ile artıyor. Fintech'lere yapılacak yatırımlar ve stratejik işbirlikleri bu ihtiyacın karşılanmasında önemli bir rol oynayacak" diyor. **ERSAN TAYLAN**

MEVCUT BANKALAR, finans kuruluşları ve ortaya çıkan yeni fintech'lerle finans sektörü yeniden şekilleniyor. Vantage pazar araştırması şirketine göre; fintech endüstrisinin küresel ölçekteki pazar büyüklüğü 2021'de 112.5 milyar dolara ulaştı. Pazar yıllık ortalama yüzde 20 oranında büyüyor. Toplam pazar büyüklüğünün 2028'e kadar 332.5 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Dijital bankacılıkta, dünyada ön sıralarda yer alan Türkiye'de ise fintech alanında muazzam bir rekabet yaşanıyor. Peki, bu dinamik pazar kullanıcılara, şirketlere ve yatırımcılara neler sunuyor? Fintech şirketleri hangi teknolojilerden yararlanıyorlar?

HIZ VE DÜŞÜK MALİYET

İTÜ Endüstri Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Alp Üstündağ, "Dijitalleşen yeni dünyada fintech endüstrisi hızla gelişiyor. Geleneksel finansal hizmetler yeniden şekilleniyor. Üstelik çok daha hızlı, kolay, ucuz ve erişilebilir hale geliyor. Bu sürecin oluşmasında bulut bilişim, yapay zeka, büyük veri, blokzincir ve sibergüvenlik gibi dijital dönüşüm teknolojileri önemli rol oynuyor" diyor. Fintech ekosistemi ödemeler ve para transferleri, finansman yönetimi, sermaye yönetimi ve risk yönetimi alanlarında gelişiyor. Ödemeler ve para transferleri çevrimiçi ödeme işlemleri, çevrimiçi transfer hizmetleri, P2P transferler (bireyler arası transferler), B2B ödeme ve transfer hizmetlerini (tüzel kişiler arası transferler) kapsıyor. Finansman yönetimi P2P tüketici kredisi, P2P işletme kredisi, kitle fonlaması (crowdfunding) olarak özetlenebilir. Sermaye yönetiminde Robo-danışmanlık, finansal planlama, sosyal ticaret, algoritmik işlem platformları, tasarruf hizmetleri için uygulamalar öne çıkıyor. Risk yönetimi ise sigortacılık hizmetleri (insurtech), regülasyon ve

gözetim hizmetleri (regtech, suptech), akıllı kontrat yönetimi uygulamalarını kapsıyor.

MALİ KRİZ TETİKLEDİ

Fintech sektöründeki gelişimin 2008 mali krizinin de etkisi ile geleneksel finans sektörüne alternatif olarak ivmelendiğine dikkat çeken Üstündağ, "Tüketici beklenti düzeyinin artması, mobil internetin yaygınlaşması, finansal süreçlerin teknolojinin yardımı ile daha hızlı ve etkin hale gelebilmesi, yeni girişimlerin ortaya çıkmasına olanak sağladı. Fintech endüstrisindeki tarihsel gelişimi iki aşamalı olarak tanımlayabiliriz. İlk aşamada, hızlı ölçeklenen P2P kredi finansmanı, kitle fonlaması, çevrimiçi ve mobil ödeme alanındaki fintech şirketleri ortaya çıkmıştı. P2P finansman süreçleri, kredi veren ve alan eşleşmesini hızlıca gerçekleştirmekte, onay sürelerini saatler mertebesine indiriyor. Lending Club, Funding Circle, Upstart, Prosper Marketplace bu nitelikteki fintech şirketleri arasında sayılabilir. Kitle fonlaması şirketleri, çok sayıda yatırımcı topluluğundan sağladığı küçük miktarların girişimlere aktarılmasına aracılık ediyor. Indiegogo, Kickstarter, GoFundMe, Crowdcube bunlar arasında sayılırken, kendi içlerinde odaklandıkları alanlar farklılaşabiliyor" diyor. Örneğin Kickstarter, yaratıcı ürünlere ve medya alanına daha fazla odaklanırken; Indiegogo, teknoloji ve tasarım, sağlık ve fitness, eğitim, ulaşım, telefon ve aksesuarları dahil olmak üzere çok daha geniş bir proje yelpazesine destek veriyor. Dijital cüzdan veya mobil ödeme sistemleri, insanların cep telefonlarından ödeme işlemlerini gerçekleştirebilmelerine, hızlı bir şekilde para aktarmalarına yardımcı oluyor. Bazı uygulamalarda para birimleri bankaların ücretlendirdiğinden çok daha düşük bir komisyonla dönüştürülebiliyor. PayPal, ApplePay, Google Pay, Stripe, Wechatpay gibi şirketler bu alanda faaliyet gösteriyor.

BÜYÜK SATINALMALAR OLUYOR

Fintech endüstrisindeki gelişimin ikinci aşaması daha yavaş ölçeklenen, daha fazla düzenleme ve risk içeren alanlarda gerçekleştiğini vurgulayan Üstündağ, "Yatırım ve varlık yönetimi, blokzincir, insurtech ve uluslararası para transferi gibi alanlar bu aşamanın önemli girişim alanları olarak ortaya çıktı. Robo-danışmanlık şirketleri, müşterilerinin portföylerini, risk tercihlerine bağlı olarak algoritmalar yardımı ile yönlendiriyor. Wealthfront, Betterment, Vanguard, Schwab ve Blackrock, robo-danışmanlık şirketlerinin en büyükleri arasında sayılırken bu şirketlerin bazıları yeni girişimler, bazıları da geleneksel finans şirketlerinin bir uzantısı olarak kuruldu" diyor. Bu süreçte sektörde önemli satın almalar gerçekleşti. Örneğin, UBS adlı büyük finans kuruluşu Wealthfront şirketini 1.4 milyar dolara satın aldı.

BLOKZİNCİR FIRSATLARI

Üstündağ, "Bitcoin ile tüketicilerin yaşamına giren kriptoparalar ve blokzincir teknolojisi fintech alanındaki en popüler girişim alanlarından biri oldu. Dijital para birimlerinin ötesinde, blokzincir teknolojisinin sağladığı merkeziyetsiz yönetim, veri güvenliği, kimlik doğrulama, şeffaflık gibi özellikler akıllı tedarik zinciri yönetimi alanlarında uygulamalar geliştirilmesine olanak sağlıyor. Geleneksel sigorta şirketlerine alternatif olarak, ürün satışını dakikalar içinde gerçekleştirebilen, daha yüksek tasarruf ve verimlilik sağlayan insurtech girişimleri giderek artmaya devam ediyor" diyor.

İTÜ Endüstri Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Alp Üstündağ

START-UP'LAR ÖNCÜLÜK EDİYOR

Fintech ürünleri ve hizmetleri genel olarak, daha iyi bir müşteri değer teklifi ile fırsat yaratmaya çalışan start-up'lar tarafından geliştiriliyor.

Bu nedenle, fintech girişimleri genellikle yerleşik finansal kuruluşlarla işbirliği yaparak veya rekabet ederek bireylerin ve şirketlerin bankacılık yapma şeklini iyileştirmeyi amaçlayan küçük şirketler olarak kuruluyor.

Bu şirketler, finansal hizmetlerin müşteriye ulaştırılmasında dijital teknolojileri merkezine alıp geleneksel kalıpları yıkarak daha düşük maliyetle geniş müşteri kitlelerine ulaşmayı hedefliyor.

Başarılı fintech şirketleri aldıkları yatırımlar, yerleşik büyük finans kuruluşları ile yaptıkları işbirlikleri ile ürün ve hizmetlerini ölçeklendiriyorlar.

TEMEL TEKNOLOJİ KOMPONENTLERİ

Üstündağ, "Fintech şirketleri, yapay zeka/makine öğrenmesi (AI/ML), bulut bilişim (Data/Cloud platfoms), dağıtık defter teknolojisi (DLT), kripto ve mobil teknolojilerden farklı seviyelerde yararlanarak geleneksel finansal hizmetleri yenilikçi çözümlere dönüştürüyor. 2019 yılında IMF'de gerçekleştirilen bir çalışmada, dijital teknolojilerin yenilikçi finansal hizmet ve ürünlerdeki kullanımı aşağıdaki şu şekilde özetleniyor: Günümüzde müşterilerin geleneksel finans kuruluşlarından beklentileri, gerçek zamanlı, kullanımı kolay, kişiselleştirilmiş ürün ve hizmetlerin ihtiyacı ile artmaktadır. Bu kuruluşlar tarafından fintech şirketlerine yapılacak yatırımlar, kurulacak stratejik işbirlikleri ve gerçekleştirilecek ortak projeler bu ihtiyacın karşılanmasında önemli bir rol oynayacaktır. Fintech (finansal teknoloji) kavramı günümüzde, finansal hizmetlerin bireylere ve şirketlere ulaştırılmasında geleneksel yöntemleri ortadan kaldıran teknolojik yenilikleri ifade etmektedir" diyor.